

Koninklijke Vereniging
van Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Energie Neutraal Papier

Jobien Laurijssen

Projectgroep Biomassa & WKK

Ontwikkeling van industrie naar energieneutraal

17 november 2009

EEN GROTE SPRONG MAKEN

Nederlandse papier sector

	NL (2008)
Fabrieken	22
Concerns	14
Personeel	4.300
Omzet (miljoen €)	1.828
Afzet (Kton)	2.977

Papiersector: energie-intensief

Totale energieverbruik: 32 PJ per jaar

- 1% van totale Nederlandse energiegebruik
- 4,5 % van Nederlandse industriële energiegebruik
- 16 WKK's: gecombineerde warmte-kracht opwekking
- Bijna volledig draaiend op aardgas

ENERGIETRANSITIE

PAPIERKETEN

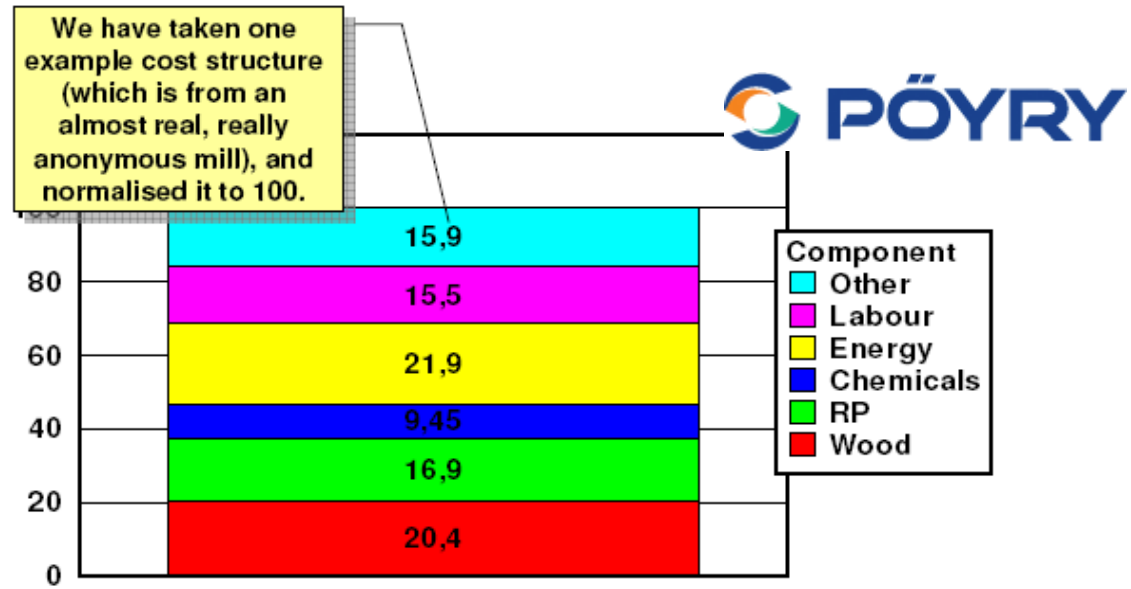
Koninklijke Vereniging
van Nederlandse Papier- en kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

EEN GROTE SPRONG MAKEN

Kostenopbouw Nederlandse papierfabriek

In 2 jaar verdubbeling op branche niveau (150 -> 320 M€)

Tijdljn Energietransitie Papierketen

Tijdljn

2004 / 2005

2005

2005 / 2006

2006 / 2020

Fase

Visie en ambities

- Vastleggen van visies op de ontwikkelingen van de branche en keten
- Maken van strategische keuzes op brancheniveau
- Vastleggen van de doelstelling voor de Energietransitie Papierketen

Transitie in competitie

- Ideeën generatie ten behoeve van het te doorlopen transitiepad
- Studies van Delftse team en het Jaakko Pöyry team

Strategische en innovatie agenda

- Opstellen en acceptatie van de Strategische innovatie agenda
- Actieplan 2005 - 2020

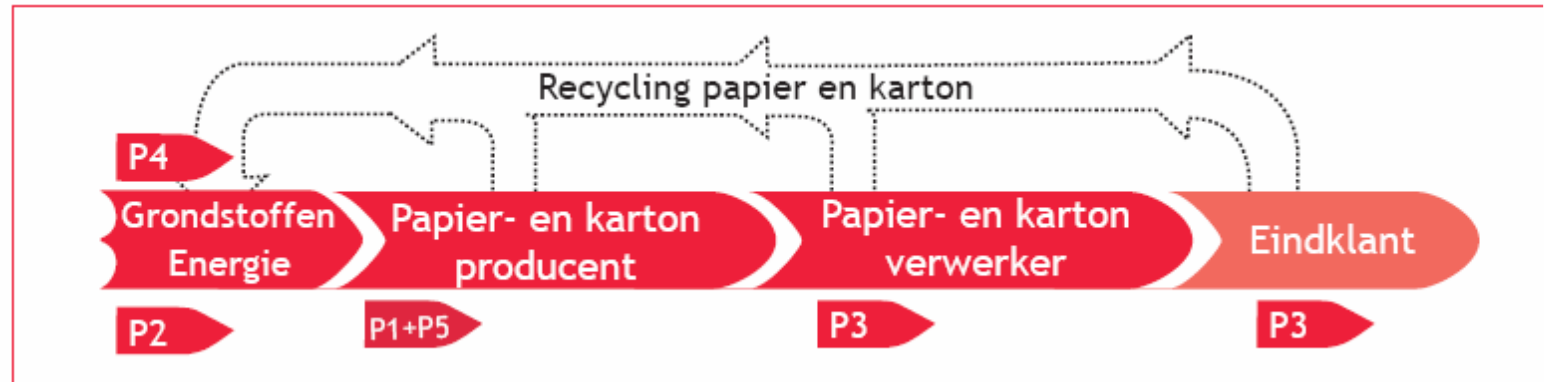
Transitie in coalitie

- Starten van de 5 transitieprogramma's
- Uitwerken en implementen van de strategische innovatie agenda
- Bouw Transitiehuis

EEN GROTE SPRONG MAKEN

Energietransitie programma's:

P1: Energy Management

P2: Energy Neutral Paper

P3: Supply Chain of the Future

P4: Multi purpose bio-refinery

P5: Without Water

P2: Energy Neutral Paper:

Doel: Verhogen van de duurzaamheid en efficiency van de energievoorziening

Ambitie: 15% energiebesparing in de keten.

Hoe? Implementeren van efficiëntere energieconversie technologieën, duurzame brandstof en technologieën en optimaal benutten lokaal aanwezige energiebronnen.

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Wat is Energie Neutraal?

Energie neutraal = CO₂ neutraal?

ENERGIETRANSITIE

PAPIERKETEN

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

EEN GROTE SPRONG MAKEN

Wat is Energie Neutraal?

EnergieNeutraliteit: mate waarin we in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien

CO₂Neutraliteit: mate waarin we CO₂ vermijden (onafhankelijk zijn van fossiele energiebronnen)

EnergieEuroNeutraliteit: mate waarin zonder kosten ons proces van energie kan worden voorzien

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Onderwerpen Energy Neutral:

Energie uit eigen bronnen:

- Vaste reststromen
- Afvalwater
- Restwarmte

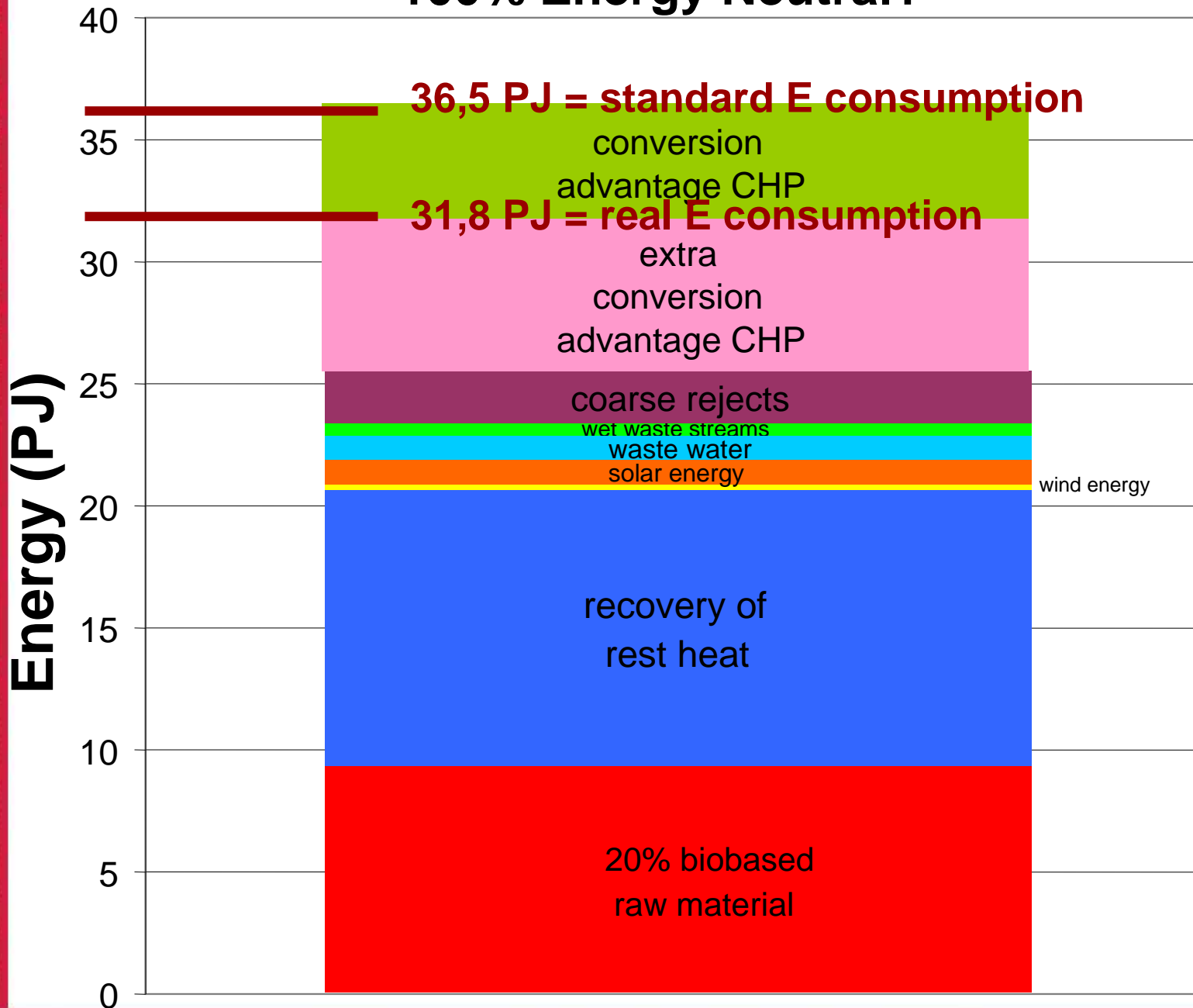
Energie uit nieuwe bronnen:

- Zon
- Wind

Efficiënte WKK

CO₂ reductie

100% Energy Neutral?

ENERGIETRANSITIE

PAPIERKETEN

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

EEN GROTE SPRONG MAKEN

Hoe kunnen wij energie neutraal worden?

Speerpunten:

- Restwarmte
- Biomassa bevattende reststromen en afvalwater
- Het toepassen van efficiënte en vooral ook flexibele WKK

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Koninklijke Vereniging
Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken

Kenniscentrum Papier en Karton

Aanpak Energy Neutral:

- Inzicht en strategie
- Factsheets
- Ontwikkelingen volgen
- Participeren in netwerken
- Kennisuitwisselingen
- Participeren in projecten
- Projecten initiëren
- Demo projecten

ENERGIETRANSITIE

PAPIERKETEN

J.Laurijssen@kcpk.nl

EEN GROTE SPRONG MAKEN